БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

16 ЙИЛ ЧИҚИШИ.
№ 83 (4074).
26 АПРЕЛЬ
ШАНБА
1969 ЙИЛ
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗАРО ИҚТИСОДИЙ ЁРДАМ КЕНГАШИ СЕССИЯСИДА

Ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашининг Болгария Халқ Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Монголия Халқ Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Руминия Социалистик Республикаси, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Чехословакия Социалистик Республикаси Коммунистик ва ишчи партиялари раҳбарлари ҳамда ҳукуматлари бошлиқлари иштирокида бўлаётган сессияси 24 апрель куни Москвада ўз ишини давом эттирди. Ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар ҳамкорлигининг шакли ва методларини янада такомиллаштириш билан боғлиқ масалаларни муҳокама қилиш давом эттирилди.

Мажлисда Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Я. Кадар раислик қилди.

Мажлисда Болгария Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Болгария Халқ Республикаси Министрлар Совети Раиси ўртоқ Т. Живков, Руминия Компартияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Руминия Социалистик Республикаси Давлат кенгашининг Раиси ўртоқ Н. Чаушеску, ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, ЧССР Федерал ҳукуматининг Раиси ўртоқ О. Черник ва Монголия Халқ Революцион партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Ю. Цеденбал нутқ сўзладилар.

Фикрлашиб олиш ўртоқларча вазиятда ўтмоқда. 25 апрель куни сессия мажлиси давом эттирилади. (ТАСС).

КОЛХОЗ ТУЗУМИНИНГ ЯНГИ ҒАЛАБАЛАРИ САРИ

Колхоз (қишлоқ артели) янги Намунали Уставининг лойиҳасини кеча «Правда» газетаси кенг кўпчилик муҳокамаси учун эълон қилди. КПСС Марказий Комитети томонидан ўртоқ Л. И. Брежнев раислигида тузилган комиссия тайёрлаб берган бу лойиҳа қишлоқлардаги кўпгина йиғилишларда дастлабки муҳокамалар чоғида маъқулланди.

Ленинча кооператив планининг амалга оширилиши натижасида қарор топган колхоз тузуми совет жамиятининг ажралмас қисмидир. Социалистик қайта қуришнинг тарихий вазифаларини ҳал қилатуриб, Коммунистик партия қудратли индустрияни вужудга келтирди, деҳқонларни коллективлаштириш йўлидан дадил олиб борди. Совет қишлоғи йирик социалистик хўжаликка ўтказилганлиги, мамлакатда охирги эксплуататор синф бўлган қулоқлар тугатилганлиги қишлоқ турмушининг бутун тузилишида тубли инқилоб бўлди. Миллион-миллион майда якка хўжаликлар ўрнида колхозлар — коллектив хўжаликлар тузилди, бу колхозларда деҳқонларнинг шахсий манфаатлари, жамият, умумхалқ манфаатлари билан қўшиб олиб борилмоқда. Давлат машина-трактор станциялари — МТСлар колхоз тузумининг мустаҳкамланиши учун жуда катта аҳамиятга эга бўлди.

Совхозлар — давлат қишлоқ хўжалик корхоналари колхозлар билан ёнма-ён бўлиб ўз фаолиятларини авж олдириш билан йирик хўжалик юритиш намунасини кўрсатиб турдилар.

Колхозчиларнинг 1935 йил Москвада бўлиб ўтган Бутуниттифоқ Иккинчи Съезди колхоз турмушининг Асосий Қонуни бўлган қишлоқ хўжалик артелининг Намунали Уставини қабул қилди. Бу устав қишлоқ хўжалик артелларини мустаҳкамлаш ва ривожлантиришда катта роль ўйнади, колхозларнинг ижтимоий ишлаб чиқаришини юксалтириш ва товар маҳсулотини ошириш, колхозчиларнинг фаровонлигини кўтариш ишига шу дамгача хизмат қилиб келмоқда. Бироқ эндиликда бу устав қишлоқдаги барча иқтисодий ва социал ўзгаришларни акс эттираолмай қолди.

Колхозлар йириклаштирилганлиги, қишлоқдаги ишларни механизациялаштириш кучайиб борганлиги қишлоқ хўжалик меҳнатини индустриал меҳнатга анча яқинлаштириб қўйди. Эндиликда ҳар бир колхознинг ўнлаб, баъзиларининг эса — юзтадан кўпроқ тракторлари, кўп миқдорда автомобиллари, бошқа кўпгина техникаси бор. Шу йилнинг бошида қишлоқ хўжалигидаги тракторлар (15 от кучига айлантириб ҳисоблаганда) 3,6 миллионтага етди — 1940 йилдагига нисбатан беш баравар кўпайди, ғалла комбайнлари 580 мингтага етди — уч баравардан зиёдроқ кўпайди, юк автомобиллари 1,1 миллионтага етди — урушдан олдинги вақтдагига нисбатан беш баравар кўпайди. Бу эса, ишлаб чиқаришни тобора самаралироқ қилиб олиб боришга, унинг товар маҳсулотини кўпайтириб боришга имкон беради. Маълумки, давлат харид қилаётган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари орасида колхозларнинг салмоғи ҳозирги вақтда: дон бўйича 50 процентдан кўпроқ миқдорни, қанд лавлаги бўйича 90 процентни, пахта бўйича 80 процентни, гўшт бўйича 45 процентни ва сут бўйича 55 процентни ташкил қилади.

Техникани кенг қўлланиш қишлоқнинг қиёфасини, аҳолининг техникавий ва маданий савиясини ўзгартириб юборди. Қишлоқларда ишлаб чиқариш бинолари ва иншоотлари билан бир қаторда янги шинам уйлар кўпайиб бормоқда, мактаблар ва клубларнинг, болалар боғчалари ва медицина пунктларининг, магазинлар ва ошхоналарнинг шоҳобчалари кенгайиб бормоқда. Газета ва китоблардан, электр ва радиодан эндиликда ҳар бир оила баҳраманд. Бутун халқ хўжалигига бўлгани каби колхозларга ҳам уруш жуда катта шикаст етказганлигига қарамай, биз мана шу натижаларга эгамиз. Ҳозирги вақтда колхозчиларнинг учдан бир қисми олий ва ўрта маълумотли кишилардан иборат бўлиб қолди. Колхозда тубли ўзгаришлар рўй берганлигини, колхоз тузумининг буюк кучини, ишчилар синфи билан иттифоқ бўлиб, Коммунистик партия раҳбарлигида янги, бахтли турмуш қураётган совет деҳқонларининг қаҳрамонона қилаётган меҳнатини мана шулардан кўра яққолроқ кўрсатиб берадиган фактлар бўлмаса керак!

Мана шу тарихий ўзгаришлар ҳамда КПСС XXIII съездининг, партия Марказий Комитети пленумларининг қишлоқ хўжалиги олдига қўйган янги вазифалари колхоз Уставини ҳам ўзгартиришни талаб қилади, тўпланган тажрибаларни ҳисобга олишни тақозо қилади. Колхоз Уставининг лойиҳаси мана шуларнинг ҳаммасини ҳисобга олиб тузилди, қишлоқда вужудга келган янги ижтимоий муносабатларга таянади.

Устав лойиҳасида уқтириб айтилганидек, колхоз ва колхозчиларнинг асосий вазифалари ишлаб чиқаришни ва давлатга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотишни кўпайтирмоқ учун, колхозчилар турмушини яхшиламоқ учун йирик хўжаликнинг имкониятлари ва афзалликларидан бутун чоралар билан фойдаланишдан иборатдир. Жамоат хўжалигини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш, меҳнат унумдорлигини ўстириш манфаатлари ишлаб чиқаришни химиялаштиришни, комплекс механизациялаштиришни кенг жорий этишни ва ерларни мелиорация қилишнинг мўлжалланган программасини амалга оширишни талаб қилади.

Қишлоқ хўжалигига яроқли ерлардан энг самарали фойдаланиш, ернинг унумдорлигини ошириш борасида колхоз зиммасидаги вазифаларга Устав лойиҳасида алоҳида эътибор берилган. Бундай яроқли ерлардан колхозларга 225 миллион гектардан кўпроқ ер, шу жумладан, 115 миллионга яқин ҳайдаладиган ер бириктириб қўйилган. Колхоз мулкида рўй берган тубли ўзгаришлар — эндиликда жуда катта ижтимоий бойлик бўлиб қолган бўлинмас фондлар ҳам янги ҳужжатда акс эттирилди. Бу фондлар ҳеч бир тақсимланмаслиги керак, ўз мулки ва пул маблағларини фақат қишлоқ хўжалик артелининг ўзигина тасарруф қила олади.

Жамоат хўжалигини планлаштириш ва рационал равишда юритишда, хўжалик ҳисобини жорий этишда колхозларга кенг мустақиллик ҳуқуқи берилади. Фан муваффақиятларидан ва илғор тажрибалардан самарали фойдаланиш, колхозчиларнинг ижодий ташаббускорлигини ривожлантириш соҳасида колхозлар тағин ҳам кўпроқ қулай имкониятларга эга бўлиб қоладилар.

Колхоз ишлаб чиқаришни муттасил интенсивлаштириш ва ихтисослаштириш, экинларнинг ҳосилини ва чорвачиликнинг маҳсулдорлигини кўпайтириш билан тинмай шуғулланиб ўзининг ёрдамчи хўжаликларини ва касбчилигини вужудга келтиришга, колхозлараро корхоналарни ва давлат — колхоз корхоналарини ташкил этишда қатнашишга ҳақли. Колхоз ўз маблағларининг бир қисмини маҳаллий советларининг, матлубот кооперациясининг ва бошқа ташкилотларнинг маблағлари билан бирлаштириб, маданий-маиший объектлар қуриши ва шундай объектларни сақлаб туриши, аҳоли яшайдиган жойларни ободонлаштириши мумкин. Кейинги йилларда мана шуларнинг ҳаммаси кўпгина қишлоқ хўжалик артелларининг ишида одат бўлиб қолди.

Меҳнатни ташкил қилиш, меҳнатга ҳақ тўлаш ва меҳнат интизоми масалалари ҳам Устав лойиҳасида ҳар томонлама акс эттирилди. Эндиликда колхозлар бу масалаларни хўжаликнинг конкрет шароитларига мослаб, тўпланган тажрибани ҳисобга олиб ҳал қилаберадилар. Ишда эришилган яхши кўрсаткичлар учун рағбатлантиришнинг бошқа чоралари билан бир қаторда «Фахрий колхозчи» ёки «Хизмат кўрсатган колхозчи» сингари унвонлар бериш ҳам кўзда тутилади. Колхоз, унинг правлениеси, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари қишлоқ меҳнатчиларини топширилган иш учун юксак даражада жавобгарлик руҳида, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш руҳида тарбиялашлари мутлақо зарур. Қишлоқда ўз ишининг ажойиб миришкорлари, чинакам меҳнат қаҳрамонлари ўсиб етишди. Шундай кишилар тобора кўпаймоқда. Устав лойиҳасида кўзда тутилган рағбатлантириш чоралари шу кишиларнинг шавкатли меҳнати учун муносиб мукофот бўлади.

Амалдаги Уставга нисбатан янги ҳужжат колхоз даромадларини тақсимлаш тартибига муҳим ўзгаришлар киритади. Бу эса ишлаб чиқариш учун қилинган сарфларни, шу жумладан меҳнатга тўланган ҳақни биринчи навбатда қоплашни, давлат олдидаги мажбуриятларни ўз вақтида бажаришни, ижтимоий фондларни вужудга келтириш ва тўлдириб туришни, колхозчиларнинг маҳсулот етиштиришни кўпайтиришдан ва маҳсулот таннархини камайтиришдан моддий манфаатдорлигини таъминлайди. Кейинги йилларда қишлоқ хўжалик артелларининг ҳаммасида меҳнатга тўланадиган ҳақ гарантиялаб қўйилди. Бу эса, меҳнат учун даромаднинг қолдиғини тўлаш, деб аталган ва эски Уставда қайд қилиб қўйилган принципга абадий чек қўйишга имкон беради. Эндиликда меҳнатга тўланадиган ҳақ фондини вужудга келтириш биринчи даражадаги муҳим иш деб ҳисобланади.

Лойиҳада шу нарса ҳам ёзиб қўйилганки, колхозчилар қарилик пенсияси, инвалидлик пенсияси олишга ва боқиб турган кишидан жудо бўлиб қолинган тақдирда пенсия олишга, колхозчи хотинлар эса ҳомиладорлик ва туғиш нафақалари олишга ҳақлидирлар. Ёрдамлашишнинг бошқа чоралари ҳам кўзда тутилган. Мана шуларнинг ҳаммаси колхозчилар социал таъминоти масалаларини ҳал қилишда кейинги йилларда вужудга келган практикани акс эттиради. Қишлоқ хўжалик артелининг эски Уставида бу нарса йўқ эди. Янги қоидалар ҳам меҳнаткаш деҳқонларга ёлчитилган ва маданий турмуш йўлини очиб берган колхоз тузумининг буюк кучини кўрсатувчи ёрқин далилдир. Албатта, колхозчилар социал таъминотининг ҳамма масалалари ҳали тўла ҳал қилинди деб бўлмайди. Лекин бу масалалар бирин-кетин ҳал қилинаберади.

Колхозчиларнинг маданий-маиший шароитини яхшилаш, қишлоқларни ободонлаштириш борасида қишлоқ хўжалик артели зиммасидаги мажбуриятларга Устав лойиҳасида катта эътибор берилган. Партиямиз мамлакатда социализм ғалабасини таъминлаб, қишлоқнинг қолоқлигини абадий тугатиш учун кўп иш қилди. Коммунистик қурилиш давомида партия колхоз қишлоқларини аста-секин йирик, шаҳар типидаги обод посёлкаларга айлантиришни ўз олдига вазифа қилиб қўймоқда. Ҳозир бундай посёлкалар тобора кўпаймоқда.

Колхозларни тўхтовсиз ўстириш ва уларнинг ишлаб чиқарувчи кучларидан самарали фойдаланиш, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг ташкил этилишини ва хўжаликни юритиш методларини яхшилаш колхозларни янада ривожлантиришнинг иқтисодий негизидир. Шундай вақт келадики, ўшанда колхозлар ҳам коммунистик типдаги корхоналарга айланиб қоладилар, бутун мамлакат билан бирга ишлаб чиқариш ва тақсимлашнинг коммунистик формаларига ўтадилар. Бу — катта, мураккаб вазифадир, буни ҳал қилиш учун кўп вақт керак бўлади.

Янги Уставда колхозчиларнинг шахсий ёрдамчи хўжалигини сақлаб қолиш кўзда тутилади, колхозчилар томорқа участкаларининг миқдори ва колхозчиларнинг шахсий мулки бўлган чорва молларнинг миқдори белгилаб берилади. Ижтимоий хўжалик мана шу шахсий хўжаликнинг ўрнини тўла равишда босадиган бўлиб қолганидан кейин бундай хўжаликдан колхозчиларнинг ўзлари ўз ихтиёрлари билан воз кечадилар. Лекин ҳозирча бундай хўжалик бўлиши зарур, шу сабабли янги ҳужжат бу хўжалик учун муайян доираларни белгилаб беради.

Устав лойиҳасида қишлоқ хўжалигини бошқариш системасини янада яхшилаш, колхоз демократиясини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш таъминлаб берилади. Бригада советлари, вакилларнинг йиғилишлари, бригада йиғилишлари қонуний ҳуқуққа эга бўлиб қолади. Правлениеларни, колхоз раисини ва ревизия комиссиясини, умумий йиғилишнинг хоҳишига қараб, очиқ ёки яширин овоз бериш йўли билан сайлаш тавсия этилади.

Колхоз мутахассисларининг, бригадирларнинг ҳуқуқлари ва вазифалари алоҳида масала қилиб қўйилди. Шундай қилиниши ҳам ўринли бўлди. Чунки ҳозирги вақтда колхозларда олий ва ўрта махсус маълумотли агрономлар ва зоотехниклар, инженерлар ва экономистларнинг, бошқа тармоқлар билан шуғулланувчи мутахассисларнинг ўзи 280 мингдан ошиб кетди. Бу, роли йилдан йилга тобора ортиб бораётган улкан кучдир.

КПСС Марказий Комитетининг (1968 йил) октябрь Пленуми, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш суръатларини тезлаштириш жуда муҳим сиёсий, умумпартиявий ва умумдавлат вазифаси эканлигини кўрсатиб ўтди. Бу вазифа колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришини, шунингдек бу ишлаб чиқаришга хизмат қилувчи тармоқларни тағин ҳам бақувватроқ моддий-техника базасида қуриш йўли билан ҳал этилиши лозим. Қишлоқ хўжалигини замонавий машина техникаси билан таъминлашни, уни комплекс равишда механизациялашни ҳам давом эттираберишни, минерал ўғитларга ва бошқа химиявий воситаларга бўлган талабни тўлароқ қондираберишни, мелиорация ишларини кенг миқёсда олиб бориш зарур. Мана шуларнинг ҳаммаси қишлоқ меҳнатчилари билан ишчилар синфининг, олимлар билан қишлоқ хўжалик мутахассисларининг, инженер, техник ходимларнинг, бутун совет халқининг биргаликда куч ва ғайрат сарфлашини талаб қилади.

Янги Устав лойиҳасини кенг муҳокама қилиш колхоз тузумининг жуда бой резервларини очишга, қишлоқ хўжалик артелларида ҳали ҳам анчагина мавжуд бўлган камчиликларни йўқотишга, қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш учун муваффақиятли кураш олиб боришга имкон беради. Устав лойиҳасини муҳокама қилиш чоғида партия ташкилотлари, пропагандистлар, сиёсий ахборотчилар ва агитаторлар, матбуотимиз, радио ва телевидение қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг самарадорлигини оширмоқ учун партия кўраётган чораларнинг аҳамиятини актив равишда тушунтириб туришлари мутлақо зарур. Бу ишни В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига шаҳар ва қишлоқ меҳнатчилари ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларни бажаришнинг конкрет вазифалари билан чамбарчас боғлаб олиб бориш керак.

Ҳозир мамлакатда кўкламги дала ишлари авж олмоқда. Бу йил баҳор кечикиб келди, бир қанча районларда об-ҳаво шароитлари ҳам оғир бўлаётир, қўшимча қийинчиликлар туғилмоқда. Колхозчиларнинг, барча қишлоқ хўжалик ходимларининг бурчи шуки, улар экиш ишларини ва бошқа ишларни муваффақиятли бажармоқ, биринчи май байрамини фидокорона меҳнат, иш суръатларини ошириш билан нишонламоқ учун ҳамма чораларни кўришлари керак.

Янги Устав лойиҳаси умумхалқ муҳокамасидан ўтганидан кейин колхозчилар съезди чақирилади. Съезд бу муҳим сиёсий ҳужжатни кўриб чиқиб, колхоз турмушининг Қонуни сифатида тасдиқлайди. Янги Устав янги ғалабаларга чақиради, колхоз тузумини янада ривожлантириш ишига, мамлакатда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини мўл-кўл қилишга, коммунистик қурилиш манфаатларига хизмат қилади.

(«ПРАВДА»нинг 25 апрелдаги бош мақоласи).

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ВА ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИДА

Ўзбекистон КП Тошкент область комитети ва область ижроия комитети 1969 йилда чорвачиликда ва паррандачиликда энг яхши натижаларга эришган колхоз ва совхозларни мукофотлаш учун колхозлар учун битта ва совхозлар учун битта кўчма Қизил байроқ таъсис этдилар. Кўчма Қизил байроқ квартал, ярим йиллик, уч квартал ва йиллик қилинган ишларнинг якунларига қараб бериб борилади. Кўчма Қизил байроқ беришда пландаги маҳсулотни ишлаб чиқариш ва тайёрланган чорвачилик маҳсулотлари, моллардан ва паррандалардан олинаётган маҳсулотнинг оширилиши, улар туёғини кўпайтириш ва паррандалар сонини ошириш, озуқа экинларини экиш планининг бажарилиши, дағал емхашак тайёрлаш ҳамда силос бостириш планларининг бажарилиш натижаларига қараб, шунингдек совхозларда чорвачилик рентабеллилигини ҳисобга олган ҳолда берилади.

Кўчма Қизил байроқ область қишлоқ хўжалиги бошқармаси ҳамда область совхозлар трестининг тавсияларига мувофиқ бериб борилади.

ИДЕОЛОГИЯ ХОДИМЛАРИ УНИВЕРСИТЕТИДА

Кеча Тошкент область идеология ходимлари университетининг навбатдаги машғулоти бўлиб ўтди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги матбуот бўйича Давлат комитетининг раиси З. И. Есенбоев, радиоэшиттириш ва телевидение бўйича давлат комитетининг раиси У. Е. Иброҳимов, кинематография бўйича давлат комитети раисининг ўринбосари М. В. Алиев тингловчиларга В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан қилинаётган ишлар тўғрисида гапириб бердилар.

Юқори Чирчиқ райони «Суръат» газетасининг редактори Р. Довутбеков ва Ангрен шаҳар «Ангренская правда» газетасининг редактори Х. Фишман редакцияларда Ленин юбилейига кўрилаётган тайёргарлик ҳақида ахборот бердилар.

Тарих фанлари доктори, профессор А. Ф. Водолазский «В. И. Ленин ва ҳозирги даврдаги идеология кураши» темасида лекция ўқиди.

Ўзбекистон КП Тошкент область комитетининг секретари Х. Р. Мусахонова машғулот охирида нутқ сўзлади.

МАЪҚУЛЛАЙМИЗ

Колхозимиз деҳқонлари қишлоқ хўжалик артелининг янги намунали Устави лойиҳаси эълон қилинганлигидан беҳад қувондилар. Улар бу лойиҳа билан атрофлича танишиб муҳокама қилиб ўз фикр ва мулоҳазаларини баён этмоқдалар.

Ҳозирги мавжуд Устав йил сайин юксалиб, қудратли техника, малакали қишлоқ хўжалик мутахассислари билан таъминланган колхоз ҳаёти талабига тўла жавоб беролмай қолган эди. Колхозимиз йил сайин юксалиб ривожланиб бораётгани туфайли мақсад ва вазифаларимиз ҳам улуғлашяпти. Кейинги йилларда хўжалигимизда ишлаб чиқаришнинг барча тармоқлари тез суръатлар билан ривожланиб бормоқда. Чорвадан олинаётган маҳсулот миқдори кўпайиб таннархи арзонлашмоқда. Экин майдонларимиз ҳосилдор, серунум ерларга айланиб янги ерлар ҳисобига кенгаймоқда. Колхозчиларимизнинг ҳаёти янада фаровонлашиб, турмуши маданий бўлиб бораётир.

Колхозимизнинг барча тармоқларида малакали қишлоқ хўжалик мутахассислари, агрономлар, инженерлар хўжаликни юксалтириш йўлида ҳормай меҳнат қилмоқдалар. Колхозимизда хўжалик ҳисоби жорий этилган. Колхозчиларга ҳар ўн беш кунда меҳнатларига маош бериб турилади. Иш ҳақининг бундай тақсимланиши натижасида меҳнат унумдорлиги ортиб, колхозчиларнинг моддий манфаатдорлиги кўтариляпти.

Шу муносабат билан қишлоқ хўжалик артелининг янги Устави ҳам колхозчиларнинг ҳозирги турмуш даражаси ва ҳаёт талабига жавоб бераоладиган қилиб ўзгартирилиши керак эди. Янги Устав лойиҳаси билан танишиб чиққач, бу масалалар тўла ҳисобга олинганлигидан чексиз ҳурсанд бўлдик. Шу боисдан колхозимиз деҳқонлари янги Устав лойиҳасини бир овоздан маъқулламоқдалар. Шу билан бирга 1969 йил ноябрь ойида бўладиган колхозчиларнинг Бутуниттифоқ III съездигача зиммаларига олган вазифаларини шараф билан адо этиш учун ҳаракат қилмоқдалар.

Ю. МАМАШОЕВ,
Бўка районидаги «Ленинобод» колхозининг раиси.

ЧИГИТ ЭКИШНИНГ БОРИШИ ҲАҚИДА 25 АПРЕЛГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — бир кунда ва учинчи стун — мавсум бошидан бери экилган чигит (процент ҳисобида).

Оққўрғон	8,9	50,9
Янгийўл	8,0	48,7
Ўрта Чирчиқ	7,8	39,0
Орджоникидзе	7,1	32,7
Бекобод	4,6	22,5
Юқори Чирчиқ	10,7	21,4
Бўка	6,4	12,4
Область бўйича:	7,4	33,2

ГУЛИСТОН ЧОРВАДОРЛАРИ

Эл бойлиги — чорвачиликни ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшаётган Юқори Чирчиқ районидаги «Гулистон» колхози чорвадорлари шу кеча-кундузда қўйларни қўзилатиш ишларини уюшқоқлик билан олиб бормоқдалар. Яйловларда боқилаётган қўй-қўзиларнинг семиз ва соғлом бўлиши учун барча тадбирларни кўрмоқдалар. Суратда: (ўнгда) колхознинг илғор чўпони Солиҳ Эрматов. Чапда: яйловда.

Н. Тўраев фотолари.

ТОШКЕНТ—ЯНГИ ҚУРИЛИШЛАР ШАҲРИ

СССР халқларининг қардошларча дўстлиги ва бузилмас бирлиги абадий яшайверсин ва гуллаб-яшнайверсин!

(КПСС Марказий Комитетининг 1-Май Чақириқларидан).

Пойтахтимизда доҳиймиз В. И. Ленин музейи биноси қурилиши жадал суръатлар билан олиб борилаяпти. Қўли гул бинокорлар бинони пролетариат доҳийсининг 100 йиллик тўйингача фойдаланишга топширишга қарор қилишган. Суратда: қурилиш машъаллари (чапдан) Г. Дўсматов, Э. Раавшанов, Г. Ражабов ва К. Абдулманов ўртоқларни кўриб турибсиз.

ИРОДА ВА ЖАСОРАТ

Кўктераклар қуламади
Зарба текканда,
Пок тилаклар қуламади
Уйлар чўкканда.
Тошкентликнинг иродаси
Улуғ дастнёр,
Юртнинг барча шаҳарлари
Унга дўсту ёр.

Мақсуд ШАЙХЗОДА.

Минг тўққиз юз олтмиш олтинчи йил 26 апрель тонггида тошкентликлар одатдагидан анча барвақт уйғондилар. Ер остидан ногаҳонда бўлган даҳшатли туртки ҳаммаёқни ларзага солди. Шу куни эрта билан пойтахтимиз шаҳарларини айланган кишининг кўнгли бузилмай иложи йўқ эди.

Жонажон Коммунистик партиямиз, Совет ҳукумати ва бутун совет халқи бошимизга оғир ташвиш тушганда дарҳол ёрдам қўлини чўзди. Зилзила рўй берган куннинг ўзидаёқ КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев ва СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигин ўртоқларнинг етиб келганлиги тошкентликлар руҳини кўтариб юборди. Партия ва ҳукуматимиз Тошкентда зилзила асоратларини тезда бартараф этиш ҳамда уйлари бузилган оилаларни бошпана билан таъминлаш чораларини кўрди.

Тошкентда рўй берган зилзила асоратларини дарҳол бартараф этиш мақсадида Иттифоқимизнинг барча республикаларидан, Москва ва Ленинград шаҳарларидан қурувчилар кела бошлади. Тошкент улкан қурилиш майдонига айланиб кетди. Пойтахтимиз дўстлик, жасорат шаҳрига айланди.

Бугун пойтахтимизда зилзила рўй берган ўша машъум кунга роппа-роса уч йил тўлди. Бундан уч йил муқаддам пойтахтимизни айланган киши энди келса, уни танимай қолади. Қатор-қатор мухташам бинолар, турар-жой ва маданий-маиший муассасалар ҳуснини кўз-кўз қилиб турибди. Зилзила натижасида бошпанасиз қолган аҳоли барча қулайликларга эга бўлган уй-жойлар билан таъминланди. Тошкент харитасида «Височовольтная», «Қорақамиш», «Октябрь», «Партия XXI съезди» каби қатор турар-жой массивлари пайдо бўлди.

Шаҳар марказининг қиёфаси тубдан ўзгариб кетди. Ленин майдони реконструкция қилиниб, унинг атрофига кўпқаватли бинолар тушди. Жаҳон пролетариатининг доҳийси В. И. Лениннинг Москвадаги Марказий музейи филиали жадал суръатлар билан қурилаяпти. Пойтахтимизда энг баланд — 19 қаватли бинони барпо этаётган қурувчилар ҳозир саккизинчи қават каркасларини ўрнатмоқдалар. Навоий кўчаси бўйлаб юрган киши катта ўзгаришларнинг гувоҳи бўлади.

Шаҳар марказини реконструкция қилиш бош плани тасдиқланди. Мазкур планга мувофиқ, бу ерда асосан йирик муассасалар билан бир қаторда маданий-маиший хизмат бинолари қад кўтаради. Катта-катта сув ҳавзалари, хиёбонлар шаҳар ҳавосини тозалаб туради. Майдон ва кўчалар кўкаламзорлаштирилади.

Шу йилнинг бошигача қардош республикалар, Иттифоқ министрликлари, Москва ва Ленинграддан келган бинокорлар бир миллион квадрат метр турар-жой биноларини, кўплаб мактаб, боғча ва бошқа маданий-маиший муассасаларни фойдаланишга топширдилар. Бу биноларнинг аксарияти 4-5 ва 9 қаватлидир. Қардошларимиз қуриб берган бинолар гўзаллиги ва сифатлилиги билан ажралиб туради.

Дўстларимиз фақатгина турар-жой бинолари эмас, балки, мактаб, боғча, медицина ва маданий-маиший муассасалар ҳам қурмоқдалар. Жумладан, Москва, Ленинград, РСФСР, Белоруссия, Қозоғистон ва бошқа жойлардан келган қардошларимиз қуриб берган ўнта мактабда 11 минг 250 ўқувчи таҳсил кўраяпти. Яна тўртта мактаб қуриш ишлари ниҳоясига етай деб қолди. Шунингдек, дўстларимиз 26 болалар боғчаси ҳам қуриб бердилар. Буларда эркатойларимиз қувнаб ўсиши учун барча қулайликлар муҳайё қилинган. Ана шундай боғчалардан яна еттитасига ғишт терилаяпти.

Революциямиз бешиги бўлмиш Ленинград шаҳрининг қўли гул бинокорлари шу вақтга қадар юз минг квадрат метр турар-жой бинолари, 900 ўқувчига мўлжалланган мактаб, 280 ўринли боғча биносини тошкентликларга совға этдилар. Украина қурувчиларининг ҳиммати ҳам таҳсинга лойиқ. Улар ўтган уч йил мобайнида 160 минг квадрат метрдан ортиқ турар-жой, ҳар бири 280 ўринга эга бўлган иккита боғча, иккита замонавий магазин ва кўп ўринли кафе қуриб бердилар.

Ватанимиз маркази — Москванинг миришкор бинокорлари шу йилнинг январигача 203 минг квадрат метрдан ортиқ турар-жой, 2 минг 640 ўқувчига мўлжалланган иккита мактаб, 1 минг 400 бола тарбиялана оладиган бешта боғча туҳфа этдилар.

Тошкентни қайта тиклаш ишларида энг оғир вазифа «Главташкентстрой» қурувчиларининг зиммасига тушиши табиий эди албатта. Зилзиладан кейиноқ Бош бошқарма бинокорларининг сони уч баравардан зиёд кўпайтирилди. Ўнлаб янги қурилиш трестлари ва бошқармалари вужудга келди. Иш жараёнида тўққиз балли зилзилага чидамли бинолар қуриш тажрибаси ҳам ўзлаштириб борилди. Қурувчилар олдида саноқсиз жумбоқлар ва проблемалар кўндаланг турарди. «Главташкентстрой»нинг кўп минг кишилик инженер-техник ходимлари, рационализатор ва ихтирочилари, меҳнат илғорлари ўз малакаларини кун сайин ошира бордилар. Кўп жойларда ишлар икки-уч сменада ташкил этилди. Уларнинг ғайрат-матонатлари билан янги-янги турар-жой бинолари, маданий-маиший муассасалар бунёд этилди. «Главташкентстрой» қурилиш ташкилотлари пудратчи ташкилотлар билан елкама-елка туриб меҳнат қилдилар.

Ўтган уч йил мобайнида «Главташкентстрой» бинокорлари бир миллион квадрат метрдан ортиқ турар-жой бинолари қурдилар. Кўплаб турар-жой ва маъмурий бинолар, болалар боғчалари ва касалхоналар қайта тикланди.

Зилзила оқибатларини тугатиш билан бир қаторда «Главташкентстрой» ўз базасини яратиш ишига ҳам жиддий эътибор берди. 1-уйсозлик комбинатининг қуввати оширилди, 2-уйсозлик комбинати ишга туширилди. Иккита автоматлаштирилган бетон заводи, керамзит ва дурадгорлик буюмлари заводлари ишга туширилди. Ўтган йилнинг ўзида «Главташкентстрой» қурилиш индустрияси корхоналари 600 минг кубометрдан кўпроқ йиғма темирбетон, қарийб 800 минг кубометр товар бетон ва қоришма, 4 миллион кубометрдан ортиқ норудa материаллар ишлаб чиқарди.

Бутун совет халқи қатори Тошкент бунёдкорлари ҳам В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб байрам қилиш тараддудида фидокорона ишламоқда. Социалистик мусобақада 159-, 3-, 1-ва 2-«Строймеханизация» трестлари, 1- ва 3-темир-бетон буюмлари заводлари, 4-, 9- ва 2-автобазалар ва бошқа кўпгина корхоналар, муассасалар пешқадамлик қилмоқдалар.

Бешйилликнинг тўртинчи йилида қурувчиларимизнинг олдида жуда улкан вазифалар турибди. Бош бошқармамизга қарашли қурилиш ташкилотлари бу йил 587 минг квадрат метр турар-жой, 18 минг ўқувчи ўрнига эга бўлган мактаб, 7 минг ўринли болалар муассасалари, 145 та соғлиқни сақлаш, савдо ва маданий-маиший хизмат бинолари қуришлари керак.

«Главташкентстрой» бинокорлари катта ирода ва жасорат синовидан ўтдилар. Улар Тошкентни қайта қуришдек мураккаб вазифани қардош қурувчилар билан ҳамкорликда муваффақият билан бажарадилар.

А. КАРИМОВ,
«Главташкентстрой» бошлиғининг биринчи ўринбосари.

ҚАРДОШЛАР ТУҲФАСИ

✦ Тошкент қурилишида Ватанимизнинг барча республикалари бинокорлари жонбозлик кўрсатдилар. Айниқса, бу ишда Россия Федерацияси бинокорларининг қўшган улуши салмоқлидир. Россия Федерацияси қурувчилари пойтахтимизда жами 266,2 минг квадрат метр турар-жой бинолари барпо этдилар.

✦ Москва шаҳар қурувчилари 203,2 минг квадрат метр турар жой, 2640 ўқувчига мўлжалланган иккита мактаб, 1400 ўринли бешта болалар боғчаси биноларини қуриб беришди.

✦ Украиналиклар 160,3 минг квадрат метр турар-жой, 50 ўринли кафе, почта, иккита магазин, ҳар бири 280 ўринли иккита болалар боғчаси бунёд этдилар.

✦ Ленинград шаҳри қурувчилари ҳадя этган уйлар майдони 100 минг квадрат метрни ташкил этади. Улар 980 ўринли мактаб ва 280 ўринли болалар боғчасини қўлдан чиқардилар.

✦ Озарбайжонлик қардошларимизнинг ҳам пойтахтимиз меҳнаткашларига кўрсатган ҳимматлари катта бўлди. Улар 35 минг квадрат метр турар-жой биноларини совға этишди.

ИНСОН ҚЎЛИ ГУЛ

Собиқ «Қашқар» маҳаллага бориб, атрофга разм солдик. Аввалги пастқам иморатлар, ўйдим-чуқур кўчалар ўрнида янги-янги шинам уй-жойлар, гуллар ўтқазилган равон йўлкалар. Бу ерда «Марказ-4» ва «Марказ-5» микрорайонлари тез суръатлар билан қад ростлаяпти.

Зилзиладан сўнг энг қаттиқ зарарланган Қашқар маҳалласида қудратли техника ёрдами билан бўлажак мухташам бинолар қурилиши учун майдонлар ҳозирлаш жадал суръатда бошлаб юборилди. 1967 йилнинг бошларида пойтахтнинг энг кенжа микрорайонларида қад кўтарадиган биноларга пойдевор қўйилди.

Тез орада биноларга ғишт терилди, йирик панеллар монтаж қилинди, пардоздан чиқарилди... Бултур эса, юзлаб тошкентлик оилалар бу ерда қад кўтарган янги уйларда ҳовли тўйлари ўтказишди. Тошкентликлар қардош бинокорлар меҳнати ва маҳоратига тан беришди, улар шаънига илиқ сўзлар айтишди.

Бу ерда истиқомат қилувчи аҳоли учун барча қулайликлар яратилган. Тўрт қаватли биноларнинг биринчи қаватига озиқ-овқат, сабзавот маҳсулотлари магазинлари жойлашган. Улкан шифохона, дорихона аҳоли хизматида. Мактаб ва болалар боғчалари бинолари ҳам бир-биридан гўзал, шинам. Соя-салқин жойлар, йўлкаларни кўриб баҳри-дилингиз очилади. Ёзда дам олиш учун махсус майдончалар, улар олдида эса фонтанчалар қурилган.

«Инсон қўли гул» деб бежиз айтишмаган. Қурувчиларнинг самарали меҳнатлари туфайли бу маҳалланинг қиёфаси таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. У шаҳримизнинг энг гўзал жойларидан бирига айланиб бормоқда.

Бу микрорайонларда Подмосковье, Саратов, Свердловск, Горький, Краснодар, Волгоград, Воронеж ва Россиянинг бошқа шаҳарларидан келган бунёдкорлар фидокорона ишладилар. Улар ғоят қисқа муддат ичида кўплаб замонавий бинолар бунёд этдилар.

Қардошларимиз доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига муносиб совға тайёрлаш ва Тошкентда дўстлик ёдгорлиги қолдириш йўлида катта ҳиммат ва ташаббус кўрсатишмоқда. Улар ўтган йили минглаб квадрат метр турар-жой, болалар комбинатлари, иккита мактаб, тўртта озиқ-овқат ҳамда кулинария магазинлари, почта, дорихона, кунига 500 кишини қабул қилувчи поликлиника ва қатор объектларни фойдаланишга топширдилар.

Беш йилликнинг учинчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун Подмосковье, Саратов, Тула, Волгоград ва бошқа қурилиш-монтаж поездларининг бунёдкорлари айниқса самарали ишладилар. Улар қурган бинолар ўзининг архитектура қурилиши, пишиқ-пухталиги ва қулайлиги билан алоҳида ажралиб туради. Бу бинолар пойтахтимизнинг собиқ пастқам маҳалласи чиройини беҳад очиб юборгани қувонтиради кишини.

Бу даҳа қиёфасини очишда свердловсклик П. Кожевников, Л. Суклетина, ўртоқлар бошчилик қилаётган монтажчилар ва новокузнецклик В. Подболтов ўртоқлар бошлиқ сувоқчилар бригадалари яхши кўрсаткичларга эришдилар. Бу коллективлар биноларни тез ва соз қуришда бошқаларга намуна бўлишяпти.

«Марказ-4» ва «Марказ-5» микрорайонларнинг истиқболи порлоқ. Россиялик бинокорлар ўз зиммаларига олган мажбуриятларини шу йилнинг иккинчи кварталида бажаришга ҳаракат қилмоқдалар. Улар йил охиригача 2000 ўринли иккита мактаб, иккита болалар комбинати, 64 минг квадрат метр турар-жой майдони қуриб тошкентликларга туҳфа этиш мақсадида фидокорона меҳнат қилишяпти.

«Росташстрой» трестининг қурилиш-монтаж поездларининг азамат коллективлари қурган тўрт ва тўққиз қаватли 60 дан зиёд уйда 15 мингдан зиёд тошкентликлар истиқомат қилмоқдалар. Яқин кунлар ичида тўққиз қаватли янги бинолар фойдаланишга топширилади, ўнлаб оилалар ҳовли тўйлари ўтказишади.

Ҳ. СУЛТОНОВ.

ЗАРБДОРЛАР

Черданцев массиви ой сайин жамол очмоқда. Бу ерда сўнгги вақтларда кўплаб кўркам турар-жой бинолари, мактаб, болалар муассасалари ва бошқа маданий-маиший объектлар қад кўтарди.

1-пардозлаш трестига қарашли 20-бошқарма бунёдкорлари ана шу массивда янги биноларга сайқал беришмоқда.

Бошқарманинг айниқса ўртоқ Н. Тавларидис бошчилик қилаётган бригада пардозловчилари катта ҳиммат ва ташаббус кўрсатмоқдалар. Бригададаги барча комсомол-ёшлар ўзаро мусобақани кун сайин кучайтириб, меҳнатда зафар кетидан зафар қучишяпти.

— Ёшларимиз,— дейди бригада бошлиғи Н. Тавларидис,— доҳий юбилейи шарафига олган мажбуриятларини муваффақиятли адо этишяпти. Топшириқларини 150-160 процентдан бажаришяпти. 48 хонали янги турар-жой биносини сифатли пардоздан чиқаришда Холмуҳамедов, Сичова, Иванова сингари қурувчиларимиз ғайрат-шижоат кўрсатиб ишладилар.

С. ҲАМИДОВ.

ҲАМКОРЛИКДА

4-қурилиш трестида Бахтиёр Ризаевни танимайдиган бирор киши бўлмаса керак. 43-қурилиш бошқармасида меҳнат қилаётган тажрибали слесарь кунлик топшириқларини муттасил ошириб адо этаяпти.

Пастки суратда эса В. И. Ленин музейи қурилишининг илғор кранчиси Юрий Салманов.

А. Абалян фотолари.

Доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига ўзаро социалистик мусобақага қўшилган трестимиз қурувчилари пойтахтимизнинг обод ва гўзал бўлишига самарали ҳисса қўшмоқдалар.

Бригадамизда 8 киши бор. Биз хоналарга ўрнатилган ванна, қўл ювиш жиҳози ва иситиш тармоқларига оид юмушларни адо этамиз. Ҳар бир хонадондаги кранлардан зилол сувларнинг мунтазам оқишини таъминлаш биз сантехниклар зиммасидадир.

Шаҳримизда бундан уч йил аввал рўй берган зилзила натижасида вазифамиз икки баравар кўпайди. Бригадамиз аъзолари Кенгсой посёлкасида қад ростлаган 2 та 250 ўринли ётоқхона, боғча, бир неча уй-жой ҳамда сабзавот, мевачилик, полиз экинлари илмий-текшириш институтининг янги лаборатория корпуси, 18 квартирали турар-жой бинолари ва бошқа маданий-маиший объектлар қурилишида салмоқли ҳисса қўшишди.

Бу борада ўз касбини ардоқлаб, ҳамкасблари орасида ҳурмат қозониб келаётган бунёдкорлардан Шораҳим Шожалилов, Абдуваҳоб Мусаев, Мирвали Набиев кабиларни ўрнак қилиб кўрсатсак арзийди. Улар нормаларини доимо ошириб адо этишмоқда.

Айни кунларда сабзавот, мевачилик ва полиз экинлари илмий-текшириш институти ходимлари учун 19 квартирали турар-жой биноси қурилишида санитария-техника ишларини бажаряпмиз.

Т. ҲАСАНОВ,
«Ташсантехгазмонтаж» трестининг бригада бошлиғи.

Зилзиладан атиги уч йил вақт ўтди, холос. Шу қисқа вақт ичида пойтахтимиз таниб бўлмас даражада ўзгариб, гўзаллашди. Ўнлаб янги турар-жой массивларига асос солинди, юзлаб осмонўпар бинолар қад кўтарди. Қардош республика қурувчиларнинг яқиндан ёрдами туфайли зилзила жароҳатлари тезда тугатилди. Суратда: Ц—5 секторида бунёд этилган турар-жой бинолари.

УКРАИНА ҲИММАТИ

Серқуёш Ўзбекистон пойтахтига келганимизга ҳадемай уч йил бўлади. Бу давр мобайнида Тошкентда ғоятда улкан қурилиш ишлари амалга оширилди. Қардош республикалар қурувчилари бунёд этишган шинам ва гўзал уй-жойларда минглаб тошкентлик оилалар яйраб истиқомат қилмоқдалар.

Янгидан кўкка бўй чўзган кўркам уйлар орасида украин қурувчилари барпо этган бинолар ҳам анчагина бор. Биз ҳозиргача 160,3 минг квадрат метрдан зиёд уй-жой ва маданий-маиший биноларини дўст ва қардош ўзбек халқига туҳфа қилдик.

Бригадамиз ишни «Тошкент Черёмушкаси» — Чилонзорда бошлаган эди. Бир йўла иккита уйни қуриб, дастлабки 40 хонали турар-жой биносини фойдаланишга топширдик. Ўшанда қурилиш майдонида кичиккина тантана бўлди. Янги уйга кўчиб ўтган тошкентликлар ўз миннатдорчиликларини билдиришди. Шундай пайтда бинокор касбининг соҳиби бўлганимиздан беҳад хурсанд бўлдик. Ахир, бинокор қанча-қанча оилага бахт ҳадя этади!

Сўнгги икки йил ичида Чилонзорнинг «В—13» ва «Марказ—7» микрорайонларида кўпгина янги бинолар қуриб бердик. Давлат комиссияси томонидан у биноларга «аъло» ва «яхши» баҳолар қўйилди. Эртаиндин «Марказ—7» даги мактаб биноси ҳам фойдаланишга топширилади.

Иттифоқимизда илк марта қурилаётган 2600 ўринли тажриба мактаб биноси қурилишида эса Тошкент иқлимини тўла ҳисобга олдик. Хоналар одатдагидан кўра кенгроқ. Синфхоналар кўчма доска, турли кўргазмалар, кинофильмлар намойиш қилинадиган экран, шкаф, стол-стуллар билан жиҳозланади. Спорт залида эса, турли мусобақалар ўтказиш мумкин. Катта кутубхона имтиҳонларга тайёрланиш учун махсус хоналар ўқувчиларнинг пухта билим олишларига қулайлик туғдиради.

Бригадамиз бинокорлари шу кунларда ўз зиммасига олган аҳдларини, барвақт адо этиш учун фидокорона меҳнат қилмоқда. А. Евсеев, Н. Дубовин, В. Мусиенко ва бошқалар кунлик топшириқларини ортиғи билан бажаришяпти. Коллективимиз ғайрати туфайли биринчи квартал мусобақасида ғолиб чиқдик.

Ҳадемай, аҳдимизни бажариб, Тошкентдан жўнаб кетамиз. Биз тошкентликлар жасорати ва ҳимматига қойилмиз. Ҳамкасб дўстларимизга янги Тошкентни бунёд этишдек шарафли ва масъулиятли ишда муваффақиятлар тилаймиз.

И. ЦИБУЛКО,
2-Киев қурилиш-монтаж поезди дурадгорлар бригадасининг бошлиғи.

ФАКТ ВА РАҚАМЛАР

✦ Уч йил мобайнида пойтахтимизда 2 миллион 700 минг квадрат метр уй-жой бунёд этилди.

✦ — Фақат ободончилик ишларига шу вақт ичида 50 миллион сўм маблағ сарфланди. Бу ўтган ўн йил ичида сарфланган маблағдан анча кўпдир.

✦ Шу йилнинг 1-январигача 50 та умумтаълим мактаби, 45 болалар боғча ва яслиси кичкинтойларимизга совға этилди.

✦ Фақат ўтган йили 27 мингга яқин квартира газлаштирилди.

✦ Уч йил мобайнида «Главташкентстрой» қурилишлари учун 25 мингдан ортиқ ишчи тайёрланди.

АТОҚЛИ АДИБ АДҲАМ РАҲМАТ 60 ЁШДА

МАРДЛАР СОҲИБҚАЛАМИ

Улуғ Ватан урушининг энг қизғин бир пайти — 1944 йилнинг ёз ойи эди.

Совет баҳодирлари қардош Белоруссия пойтахти Минск бўсағасида қуршаб олинган немис-фашист қўшинларига қаттиқ зарбалар бериб, қадрдон шаҳарни тезроқ озод қилиш учун жанг қилар эдилар. Шиддатли жанглар билан олдинга силжиган қўшинларимиз душман қаршилигини синдириб, шаҳарга кириб бордилар.

Ҳалоскор совет жангчилари саф тортиб, шаҳар кўчаларидан ғарб томонга тез ўтиб борар эдилар. Уруш жабрини тортган, бомба ва замбараклар ўқидан вайронага айланган уйлар, асир тушган гитлерчилар колонналари орқада қолар эди. Шаҳарга қайтган кишилар совет жангчиларини севинч кўз ёшлари ва гуллар билан кутиб олар ва югуриб-елиб қўлларини кўтариб, уларга янги ғалабалар тилаб хайрлашиб қолар эдилар.

Минскда, ўша зафарли дамда шаҳар кўчаларидан ўтиб бораётган жангчиларимиз ёнида қўлига блокнот тутган офицер ёдимдан асло кўтарилмайди. Мен ўз жангчи шерикларим билан автомашинада кетаётган эдим. Ҳалиги офицер менга танишга ўхшади. Мен уни 1939 йилда Тошкентда Ўзбекистон ёзувчиларининг II съездида кўрган эдим. У болалар шоири Адҳам Раҳмат эди. Уни III Белоруссия фронтида ўзбек тилида чиқадиган газетада ишлаётганини билардим.

Мен уни машина устидан чақирдим. Лекин у овозимни эшитмади. Кўчалар мотор гувуллашлари ва қўшинлар ҳаракати билан тантанали симфонияга айланган эди. Бизнинг тез юриб бораётган колоннамиз жанубга бурилди. Адҳам Раҳмат эса қўлидаги блокнотга алланималарни ёзиб, пиёда қўшинлар билан олдинга ўтиб кетди. Шундан кейин Адҳам Раҳматни фронт йўлларида учратолмадим. Лекин унинг фронт ва республикамиз газеталарида шеър ва очеркларини ўқиб турдим.

Бугун, талантли ўзбек адибининг 60 йиллиги кунида ўша блокнотни эсладим. Фронтда журналист ва шоир Адҳам Раҳмат ўзи иштирокчиси бўлган жангларнинг қаҳрамонларини қаламга олиб, қизғин жанг майдонларида бўлиб, келажак авлодларга ҳикоя қилиш учун қаҳрамонона воқеаларни ўз блокнотига ёзиб борар экан. Бу блокнотдан уруш ва урушдан кейинги йилларда ўзбек китобхонларига ажойиб қаҳрамонномалар яралди.

Адҳам Раҳмат ўз ҳаёти йўлини инқилоб кунларидан бошлади. У 1909 йилда Қўқон шаҳрида туғилди, 1921 йилдан 1923 йилгача болалар уйида тарбияланди. 1926—1928 йилларда Тошкентдаги медицина техникумида ўқиди ва мактабларда ўқитувчилик қилди.

Адҳам Раҳмат 1930—1935 йиллари «Янги Фарғона» газетасида хизмат қилди. Ўзбекистон совет Ёзувчилари союзи Қўқон бўлимини бошқарди. Улуғ Ватан урушига қадар Ўзбекистон Давлат нашриётида, «Ёш ленинчи» газетаси ва Ўзбекистон радиокомитетида ишлади.

Болалар ҳаёти, ёш авлоднинг орзу-интилишлари Адҳам Раҳмат ижодининг асосий темаси бўлиб қолди. У, бахтли ёшларимизнинг қувноқ ҳаётини ёритувчи, уларга бадиий завқ бағишловчи бир қанча шеър, қўшиқ ва достонлар ёзади. Унинг «Бахтли ёшлик» (1936), «Дум» (1937), «Завқли аллалар» (1940), «Шеърлар» (1940) тўпламлари ана шу ёш китобхонларга бағишланган асарлардир.

Улуғ Ватан урушининг дастлабки кунларидан бошлаб, Адҳам Раҳмат бир қўлига қурол, бир қўлига қалам олиб немис-фашист босқинчиларига қарши олиб борилган жангларда қатнашди. У фронтда ўзбек тилида чиқадиган газетада ишлади.

Фронт ҳаёти, совет жангчиларининг баҳодирликларига бағишланган шеърлар билан бирга у фронт очеркларини ёзишга киришди. У жанг майдонида намуна кўрсатган жангчиларимиз ҳаётини ўрганди, уларнинг баҳодирлик «сир»ларини билишга қизиқди. Командирлар, ҳарбий мутахассислар билан суҳбатлашди, ҳарбий мавзудаги асарларни ўқиб борди. Унинг қаҳрамонномалари шу тариқа вужудга кела бошлади.

Тиниб-тинчимас, заҳматкаш қаламкаш Адҳам Раҳмат жанг майдонида қаҳрамонлик кўрсатган жангчи номини эшитиш биланоқ ўша ёққа йўл олади. Йўл нақадар олис ва машаққатли бўлмасин, барибир ўз қаҳрамонини излаб топади, унинг шон-шуҳратини ўз қалами билан элга, она диёрга маълум қилади. Шунинг учун ҳам Адҳам Раҳматни республикамиз китобхонлари яхши биладилар. Уни ўз дўстлари «Ўзбекларнинг Смирнови» деб фахрланиб тилга оладилар.

Адҳам Раҳмат чиндан ҳам ўзбекларнинг Смирнови — мардлар соҳибқаламидир. У урушдан кейин ўзининг бутун ижодий кучини Улуғ Ватан уруши қаҳрамонлари ҳаётини тасвирлашга бағишлади. Бу темага бағишлаб йигирмага яқин асар ёзди. 1967 йилда Октябрь инқилобининг 50 йиллиги муносабати билан таъсис этилган республикамиз мукофотини олди. Бу мукофот фронт очерклари учун берилди.

Адҳам Раҳмат Улуғ Ватан уруши қаҳрамонлари ҳаётини ёзиш билан бирга гражданлар уруши, босмачиларга қарши олиб борилган жанглар қаҳрамонлари темаларида ҳам қалам тебратиб, уларнинг хотирасига ижодий ҳайкал яратмоқда. Унинг биринчи ўзбек комсомоли Абдулла Набиев ҳақидаги пьесаси ва «Бешаласи Фарғонадан» киносценарийси ана шундай асарлардандир.

Адҳам Раҳмат 60 ёшга қадам қўйган бўлса ҳам уни доимо йўлда, ўзининг янги қаҳрамонларини излаш сафарида учратасиз. Офицерлар кексайганда отставкага чиқадилар. Офицер-ёзувчи Адҳам Раҳмат эса ҳеч қачон отставкага чиқмайди. У жанговар қалами билан доимо эл хизматида.

Н. ЭГАМНАЗАРОВ.

Ёзувчи Адҳам Раҳмат ўзининг 40 йиллик ижодий фаолияти даврида 40 дан ортиқ асарлар ёзди. Шундан 20 га яқин асари Улуғ Ватан уруши қаҳрамонларига бағишланган. Сиз кўриб турган бу суратдаги китоблар ҳам совет халқларининг қаҳрамонлигига бағишланган асарлардир.

А. Абалян фотоси.

Адҳам РАҲМАТ

ШИНЕЛЬ

Сени кийсам мағрурланиб
кетардим,
Эсга тушмас эди ҳатто беқасам.
Чунки сени кийганимда
Ватанни,
Сақламоққа ичган эдим мен
қасам.
Жиздрада бўлган жангда
устимдан,
Тушмадинг сен баъзан ҳафта
ҳам ойлаб,
Отган ўқлар кетмади ҳеч
бекорга,
Ер тишлатдик душманларни
биз пойлаб.
Сени кийиб жондан азиз
юртимни,
Сақлаш учун окопларда ётдим
мен.
Неча минглаб гўдакларни
йиғлатган, —
Етим қилган ёвузларни отдим
мен.
Сени кийиб, бардам сезиб
ўзимни,
Ёв устига ташландим мен
йўлбарсдек.
Оғир жангда Ғарбга томон
иккимиз
Неча юзлаб километр йўл
босдик.
Эсингдадир, пешларингни
шимариб,
Дарёлардан, ботқоқлардан
ўтганим.
Найзабозлик жангларида,
даҳшатда
Ёвузларнинг қизил қонин
тўкканим.
Сени кийиб қайтсам агар
уйимга,
Ҳеч йўқотмай, сақлайман деб
айтганман,
Ғалабанинг шуҳратини сен
билан,
Бирга олиб азиз юртга
қайтганман.
Азиз ўғлим каби бўлдинг
елкамда,
Оғирлигинг билинмади ҳеч
менга.
Мана энди тўридасан
уйимнинг,
Бермайдирман сени асло ҳеч
кимга.
Кенг пахтазор далаларнинг
қўйнида,
Сени кийиб пахта териб
толмайман.
Колхоз эмас, ҳатто район
бўйича,
Ман-ман деган теримчидан
қолмайман.
Канал қазиш чоғида ҳам
иккимиз,
Бирга бўлиб нормаларни
оширдик.
Қоп кўтариб кенг адирнинг
қўйнида
Биргалашиб шағал тупроқ
таширдик.
Бирга бўлдик улуғ жанглар
вақтида,
Биргадирмиз мана тинчлик
чоғида.
Меҳнатда ҳам зафар қучиб
иккимиз,
Сайр айлаймиз колхозимиз
боғида.
Бизнинг тўй ҳам бошланади
яқинда,
Республикам бажарганда
пахтасин.
Тўй кунида сени кийиб юраман,
Севган қизим дўстларига
мақтасин.

1946 йил.

Дунё хабарлари

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

Германия Демократик Республикасининг пойтахти Берлин маркази янги барпо этилаётган маъмурий ва турар-жой бинолари ҳисобига янада гўзаллашиб бормоқда. Суратда: охирги йиллар ичида қад кўтарган маъмурий биноларнинг кўриниши.

О. Коск фотоси. (ТАСС).

ВДР ОСМОНИДА УРИБ ТУШИРИЛДИ

ХАНОЙ, (ТАСС). Вьетнам Информация агентлиги хабар беради. Вьетнам Демократик Республикаси халқ армиясининг зенитчилари 21 апрелда Хайфон осмонида Американинг учувчисиз разведкачи самолётини уриб туширди.

ФЕДЕРАЛ ҚЎШИНЛАР УМУАХИАНИ ИШҒОЛ ҚИЛДИЛАР

ЛАГОС, 23 апрель. (ТАСС). Нигерия федерал ҳукуматининг қўшинлари шиддатли жанглардан сўнг сепаратчиларнинг маъмурий маркази Умуахиа шаҳрини ишғол қилдилар. Бутун Нигерия радиоси шуни маълум қилди.

Бу ерда олинган маълумотларга кўра, сепаратчиларнинг Нигерия шарқидаги бу сўнгги катта таянч шаҳрини федерал қўшинлар биринчи дивизиясининг қисмлари ишғол қилган. Улар бир вақтда икки томондан қатъий ҳужум бошлаганлар. Сепаратчиларнинг раҳбарлари Умуахиани бундан бир неча кун аввал ташлаб чиқиб кетган эдилар. Уларнинг ҳозир қаердалиги номаълум бўлиб турибди.

ҚЎМОНДОНЛАР СОСТАВИНИНГ КЕНГАШИ

ПРАГА, 24 апрель. (ТАСС). ЧТК агентлиги хабар беради: Кеча Прагада Чехословакия халқ армияси олий қўмондон составининг кенгаши бўлиб ўтди. Кенгаш қатнашчилари ЧССР ҳукуматининг программа баёноти билан Чехословакия халқ армиясининг ҳаракат программаси руҳида армия жанговар тайёрлиги ва жанговарлик қобилиятини янада ошириш юзасидан кўриладиган тадбирларни муҳокама қилдилар.

ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, ЧССР Федерал мажлисининг раиси П. Цолотка кенгашда актуал ички сиёсий ва халқаро проблемалар бўйича доклад қилди. Сўнгра миллий мудофаа министри генерал-полковник М. Дзур, Чехословакия халқ армияси бош штабининг бошлиғи генерал-лейтенант К. Русов ҳамда Чехословакия халқ армияси бош сиёсий бошқармасининг бошлиғи генерал-лейтенант Ф. Бедржихнинг куролли кучлар жанговар тайёрлиги ва жанговарлик қобилиятини янада ошириш тўғрисидаги докладлари тингланди.

ЕВРОПА ХАВФСИЗЛИГИНИ КЎЗЛАБ

ВЕНА, (ТАСС). Бу ерда Европа хавфсизлиги ва тинч ҳамкорлик қилиш масалаларини муҳокама қилмоқ учун умум Европа кенгашини чақириш юзасидан иккинчи тайёргарлик кенгаши бўлиб ўтди. Кенгашда Европадаги 19 мамлакат ҳамда 11 халқаро жамоат ташкилотларидан 80 дан ортиқ жамоатчилик вакиллари қатнашди.

Тайёргарлик кенгаши 1969 йил 10—12 октябрь кунлари Венада умум Европа кенгашини чақиришга қарор қилди.

Кенгашда якдиллик билан қабул қилинган мурожаатда ҳозирги вақтда Европада тинчлик учун курашга жамоатчилик кучларини янада сафарбар этмоқ учун қулай вазият мавжуд эканлиги алоҳида таъкидлаб ўтилади.

БАР ПРЕЗИДЕНТИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Бирлашган Араб Республикасининг президенти Жамол Абдил Носир «Нью-Йорк таймс» газетасининг бош редактори Клифтон Дэниэль билан суҳбатда шуни таъкидладики, Яқин Шарқдаги можарони бартараф этишнинг фақат битта имконияти бор, у ҳам бўлса, — Бирлашган Миллатлар Ташкилоти хавфсизлик кенгаши 1967 йил 22 ноябрь резолюциясини бажаришдир. Телевидение орқали кўрсатилган ана шу суҳбат вақтида президент яна бундай деди: башарти, Исроил мазкур резолюцияда баён этилган ҳамма моддаларни бажаришга рози бўлса, у ҳолда Исроил Сувайш каналидан эркин ўтиш ҳуқуқини олади. Акс ҳолда, масалани тинч бартараф этишнинг асло иложи бўлмайди ва проблема ҳал бўлмай қолаберади.

Носир Исроил арбобларининг араб давлатлари билан бевосита музокаралар олиб боришни маъқул кўрамиз, деб қайта-қайта айтган гапларига тўхталиб, башарти, биз улар билан сулҳ **шартлари тўғрисида музокаралар олиб бормоқ учун бир стол атрофига ўтирадиган бўлсак, у ҳолда биз таслим бўлганлар курсисига ўтирган бўламиз, деб айтди. Президент Яқин Шарқдаги аҳвол учун Бирлашган Миллатлар Ташкилоти масъул деган фикрни билдирди. Шу сабабли, деб таъкидлади у, биз тангликнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти орқали бартараф этилишига эришиш маъқул бўлади, деб ҳисоблаймиз.**

КЎКЛАМ ҲАЙҚИРИҒИ

ОЧЕРК

Баҳор шамоли гувиллайди. Қуёш жамолини кўришга ошиқиб, сой-адирларда, ариқлар бўйида турли-туман бўлиб очилган читти гуллар ҳиди ўйнаб келиб, думоғларни чоғ қилади. Дарахтлар шохи ҳарир, зангори либосда, майин тўлғанади. Қушлар чирқираб сайрашади. Улар ўзларини шамол оқимига ташлаб ўйнайдилар. Юзлари баҳор қуёшининг тандирида қизариб, буриққан деҳқон табиат гаштига берилиб, ер текислайди, уруғ экади.

Шамол гувури моторлар ҳайқириғини узоқларга олиб қочади. Қўшни далалар, қўшни колхозлардаги тракторлар овозига ҳамоҳанг қилиб юборади. Шуларнинг ҳаммасига бир-бирига қўшилиб, аллақандай қудратли ҳайқириқ бўладики, бу билан деҳқонлар ерни, коинотни уйқудан уйғотаётганга, «тур кўзғол, бағрингни оч», деб хитоб қилаётганга ўхшайди.

Бугунги деҳқон — кучли техника жиловдори. Унинг қўлида кичик сих моладан тортиб, «С—100» каби дала баҳодири деб ном олган кучли тракторгача — ҳаммаси рақсга тушади.

Колхоз раисининг механизация ишлари бўйича муовини Холмат Эгамқулов билан ҳозиргина ремонт устахонасида учрашган эдик. У салом-аликдан кейиноқ:

— Ҳа, далага шошаяпман, борсаларингиз олиб кетаман, — деди ва ёшгина йигитчага, — тезроқ қимирла, ука, баҳорнинг бир соати бекорга ўтса, кузда бир кун қийналамиз. Мен мана бунисини олиб кетавераман, анависини тезроқ тайёрлаб, ўзинг етказасан, тушинарликми... Қани, кетдик бўлмаса, — деди у бизга ўгирилиб, — буни қаранг, ҳавонинг авзойини...

Йўлда Холмат Эгамқулов билан у ёқдан-бу ёқдан гаплашиб бордик.

— Элликинчи йилнинг кузи эди, энди тракторчилик курсини битириб келгандим, — сўзларди у, — ўша вақтда «СХМ—48» пахта териш машинаси янги чиққан, колхозлар битта-иккита олганлар. Менга ҳам шу машинага минасан, дейишди. Машинани-ку ҳайдаш унча-мунча қўлдан келарди-я, аммо бригадирни рози қилиб машинани далага олиб кириш амри маҳол эди. Идорадан тўрт-беш киши бориб, мана шу жойдан терасан, деб кўрсатиб бергандан кейин ҳам бригадир хўмрайиб қарар, кўзни шамғалат қилиб туриб, ё сув қўйиб юборар, ёки қўлда тердириб, ўзини билмасликка солиб турарди...

— Ҳа, у йилларда машинани ишлатишдан кўра одамларни машинага кўндириш азоби кучли эди, — кимдир инженернинг сўзини бўлди, — барибир консерваторларнинг белини синдирдик, мана энди...

— Нимасини айтасиз, терим машинасини етказиб беролмаяпмиз, — давом этди ҳамроҳимиз, — биласизми, мана ҳали чигитни экиб бўлганимиз йўқку, яқинда колхоз партия мажлисида терим машиналари тайёрми, йўқлиги масаласи муҳокама қилинди. Ҳа, коммунистлар шуни талаб этишди.

Деҳқонларга қанақа бўлмасин, машинани таърифлаб ўтиришнинг ҳожати йўқ. Кечагина даласига терим машинасини қўйдиргиси келмаган бригадир, ҳозир терим вақтида машинани ўз вақтида юбормай кўринг, тўполон қилиб юборади.

Олтиннинг таърифини заргардан сўра, деганларидек, инженер дала техникаси ҳақида гапираркан, унинг ўз касбига бўлган муҳаббати, машинага ишқибозлиги чексиз эканлигини сезиш жуда осон эди. У битта ҳайдов ёки чопиқ тракторига юз саксон, икки юз гектар ерни ишлашга тўғри келган йилларда ҳали ёш бўлган эсада ўзидан катта кишиларнинг ўша вақтда трактор етишмаганлигидан зорланиб гапиришганини кўп эшитган. Ҳозир-чи?

Ҳозир эса унинг ўзи колхоз техникасига бошчилик қилаяпти. Минг гектардан сал ортиқ пахта майдонига эга бўлган шу колхозда ўн тўртта ҳайдов, 28 та чопиқ трактори бор. Тиркаб ишлатиладиган механизмлар-ку, истаганча.

— Бу йил кўкламда ишимиз жуда тиғиз келиб қолди, — куйиниб сўзлайди инженер, — қишнинг қаттиқ совуқлари барвақт тушиб, тўрт юз гектарча ерни шудгор қилолмаган эдик. Кейин қалин қор босиб, далага киришнинг иложи бўлмади. Унинг устига баҳор кечикиб кетди. Авваллари март ойида деҳқоннинг ҳайдалмаган ери қолмасди. Бу йил апрелда ер унча-мунча етила бошлади. Яхшиямки, трактор-у, сеялкаларни вақтида тайёрлаб қўйган эканмиз. Нақ бўлмаса, деҳқонлардан гап-сўзга қолиб кетардик.

Инженер йигитнинг ўз вазифасига қанчалик масъулият билан қараши, бу йилги мураккаб шароитни тўла ҳис қилиши елиб-югуришидан аниқ-равшан эди. У ҳозиргача устахонада бир нима устида баҳслашаётган бўлса, кўп ўтмай далада, чигит экаётган йигитлар билан суҳбатлашаётган, уруғ нормал тушаяптими, йўқми кўздан кечираётган бўлади.

Дарҳақиқат, бу йил баҳорда деҳқоннинг иши тиғиз келиши билан бирга, кўпайиб ҳам кетди. Ўтган йилларда экиш олдидан ерлар бороналанар, текислаб чигит экилаверарди. Бу йил шу юмушларга чизеллаш, айрим ерларни ҳайдаш ҳам қўшилдики, бу албатта механизаторларни, уларнинг сардори инженерларни бошқачароқ ҳаракат қилишга даъват этарди.

Холмат Эгамқулов билан кекса пахтакор Қўчқор Парпиев бригадасига келганимизда шамол бироз тинган, экиш авжида эди. Ўрта бўйли, баҳор офтобида қорайиб кетган Қўчқорбой аканинг кайфияти яхшимаслиги сезилиб турарди. Буни Холмат дарров пайқади ва ҳазиломуз гап қотди:

— Бу деймана, Қўчқорбой ака, тракторларимиз ёмон ишлаяптими, бизни кўрибоқ ўзгариб қолдингиз.

— Э, ука, трактор нега ёмон ишларкан, — у жиддий оҳангда жавоб берди, — кечикаяпмиз, шунга юрагим сиқилаяпти. Биласанми, апрелнинг ўн-ўн бешлари ўртасида квадратлар текис бўлиб қоларди. Мана бугун нечанчи, ҳа, ана балли, ҳали чигит экаяпмиз. Мана шундан кўнглим ғаш...

— Гапингиз тўғрику-я, лекин бир нарсага қўшилмайман, — инженер ҳам энди жиддий оҳангда давом этди, — тўғри, бултур эрта экдик, аммо ёмғир кўпайиб кетиб, оласига экдик, бузиб экдик, хуллас май ойида ҳам чигит халта қўлимиздан тушгани йўқ...

— Охири нима бўлди, — унинг сўзини шарт кесди Қўчқор ака, — пахтамиз кечикиб, терим сурилиб кетди. Планни тўлдиргунча ҳазилакам қийналмадик. Мана, ўшанинг оқибати, ер вақтида тўла шудгор бўлмай қолди, кўкламда бир ишимиз, икки бўлаяпти.

Инженер кекса пахтакорнинг фикрига қўшилган бўлса-да, аммо ўзининг бу соҳадаги мулоҳазасини айтмай туролмади.

— Гапингиз тўғри, Қўчқорбой ака, — у бригадир билан юмшоқ ердан тўпиғигача тупроққа ботиб бораркан, гапирарди, — буни қаранг, тупроқ элакдан ўтгандек майин, ёнғоқдай кесаги йўқ. Ернинг қанақалигини биз темирчиларимиз тупроқшуносларга ўргатолмаймиз-ку, ҳарқалай...

— Сен ўзингни ерга урма ука, — Қўчқорбой ака уни қайтариб ташлади. — Сиз ишлатадиган техника шу тупроқ устида ўрмалагандан кейин темирни ҳам, тупроқни ҳам қанақалигини билишга мажбурсан, шундай эмасми?

Инженер юзида табассум, бош чайқаб унинг фикрига қўшилади. Бригадир, «Қани, гапингни адоғ қил-чи, нима демоқчилигингни билиб қўяй» ишорасини сезди-ради. Холмат давом этади:

— Мен айтмоқчидим-ки, бултур бу вақтда чигит униб чиққани билан, апрелнинг охирида анча-мунча жойни бузиб қайта экканмиз. Бу йил кўклам кечикди, тўғри, аммо экишга зўр берсак, демоқчиманки апрель ойи ичи экиб олсак, мен ўйлайман чакки бўлмайди. Ҳаво жўнашиб, кунлар исиб беради. Май байрамигача кўп жойда кўчатни текислаб оламиз...

— Бу сен билан бизнинг ниятимиз, — яна ўз фикрини ўртага ташлайди бригадир, — мана, анча ёшга бориб қолдик, эсимизни танибмизки, тупроқ билан олишамиз. Мен сенга айтсам, ҳеч баҳор бир хил келмайди. Бир йил қарасанг мартдаёқ ҳаво жўнашиб кетиб, ер етилиб қолади, экмаганингга қўймайди. Экасан. Энди сеялкани бўшатиб, культиватор улайман, деб турганингда қуяди, ёмғир, келади сел. Тунни кунга улаб юборади, ҳафталаб осмон тишининг оқини кўрсатмайди. Чигит чирийди, униб қолган ғўзанинг илдизи лат ейди. Яна бузиш, оласига экиш. Келгуси йил бунинг тескариси бўлади... Деҳқонки йилнинг келишига қараб тош қўймадими, ютқазади. Мана бу йил кўклам сурилиб кетаяпти. Биздан ҳам кўра сенларнинг, ҳали ўзинг айтмоқчи темирчиларнинг қаттиқроқ ишлашларига тўғри келади. Экишда орқада қолаяпмиз, нега? Ер тайёр эмас. Ерни ким тайёрлайди. Тракторчилар. Эллик-олтмиш одам кетмонлаб увот бузгани билан иш юришиб кетмайди, улар битта тракторнинг ишини ҳам қилишолмайди, бир кунда. Ҳа, ука тракторларнинг тезлигини кучайтир!

— Ҳа, зўр берамиз, — бригадирнинг сўзини маъқуллади инженер, — тракторларга кучли чироқ ўрнатиб ишни икки сменада ташкил қилишни мўлжаллаб турибмиз. Кечаси бемалол ишласа бўлади.

— Ҳа-да, эр бошига иш тушса этик билан сув кечар, от бошига иш тушса сўвлиқ билан сув ичар, — дейди халқимиз. Қўчқор ака қўлидаги бир сиқим тупроқни кафтида эзиб туриб давом этди, — буни қара, нами жуда яхши, тезроқ экиб олмасак, нам кўтарилиб, чигит суви беришга мажбур бўламиз.

Кўпни кўрган кекса деҳқон, шу колхозга бир неча йил раислик қилган, мана ҳозирда ҳам каттагина бригадага моҳирлик билан бошчилик қилаётган Қўчқор Парпиев, колхоз раисининг механизация ишлари бўйича муовини, ёш инженер Холмат Эгамқуловлар бу йилги кўклам, шу кеча-кундуздаги дала юмушлари ҳақида фикр-мулоҳазалашиб олишгач, иш-ишларига кетишди.

Холмат Эгамқулов дала айланиб ўтиб, Усмон Мусоқов бригадасига борди. Бу ерда колхоз учун янгилик — чигитни кенг қаторлаб экиш биринчи марта бу йил тажриба қилиб кўриляпти. Сеялкалар ҳам бу тадбирни ўтказишга мосланган. Тракторчи ҳам, сеялкачи ҳам янгича усулда биринчи марта чигит экаётганликлари учун инженернинг кўнгли улар ишидан безовта эди. Шу важдан, тез-тез хабар олиб турар, бирор нарса зарур бўлиб қолса кўмаклашарди.

— Қалай, ишларингиз юришиб кетдими? — у бригада бошлиғидан сўради. — Қийналаётганинглар йўқми?

— Иш-ку юришиб кетди, — жавоб берди бригадир, — қатор ораси жуда кенг бўларкан, назаримда ер кўп кетиб қолаётганга ўхшайди...

— Қатор ораси кенг бўлгани билан, уя оралиғи яқин: шу тўқсон сантиметрликда гектарида ками билан юз-юз ўн минг кўчат бўлаверади...

— Бизга ҳам шу усул ёқиб турибди, — бригадир инженернинг нима демоқчилигини пайқаб давом этди, — офтобдан фойдаланишини айтмайсизми. Қуёш у томондан ҳам, бу томондан ҳам ғўзага яхши тушади. Ўттизни мўлжаллаяпмиз, шоят янги усул еримизга ёқиб, ҳосил бир бўлиб берса...

— Ёмон бўлмайди, халқимиз айтади-ку, ниятинг йўлдошинг бўлсин деб, — Холмат Эгамқулов бригадирнинг кўнглини кўтарди, — ҳаракатда баракат, астойдил бўлсаларингиз, ундан ҳам ошириб юборасизлар.

— Ҳа, шундай бўлсин!

Инженер шу куни Тўйчи Рустамов, Мамадали Ҳамроев, Раим Султонов звеноларида ҳам бўлди. Одамларнинг ҳаракати, кураши уни қувонтириб, кучига-куч қўшиб юборди. Катта-ю-кичик, эру-аёл қаерда, қандай юмуш қилаётган бўлмасин, топшириқни ошириб бажариш, шеригидан орқада қолмаслик ҳаракатида эди.

Холмат Эгамқулов кечқурун даладан бирмунча чарчаб қайтган бўлса ҳам аммо кайфияти чоғ эди. Унинг қулоқлари остида моторлар гувири ҳамон жаранглаб эшитилиб тургандай, учрашган одамлари билан ҳали ҳам гаплашаётгандай эди. У идорага яқинлашиб келганда кўзи ҳар куни ўқиб ўтадиган шиорга тушди.

Улуғ доҳий юбилейини...

Шу сўзлар дилидан ўтаркан, ҳорғинлик ўрнини бардамлик эгаллади. Қалбини эртанги режалар қуршади. Колхозда пахтадан, канопдан мўл ҳосил олиш аввало техниканинг қандай ишлашига боғлиқ эканлигини Холмат Эгамқулов яхши биларди. У кекса пахтакор Қўчқор Парпиевнинг боя далада айтган гапларини эслади:

— Бу йил — бошқача йил, ука, — деган эди у, — Ленин отамизнинг юбилейи байрам қилинадиган йил арафаси. Арафада ишингдан кўнглинг тўқ бўлса, байраминг ҳам қувончли ўтади. Планни-ку ҳар йили ҳам бажариб келганмиз, бу йилгини бажаришда гап кўп. Ҳа, шунақа...

Холмат Қўчқор ака билан гаплашаётгандай, ўзига-ўзи:

— Ҳа, бажарамиз, ошириб юборамиз, — деди.

Инженер идорага кириб кетди. Салдан кейин хоналарнинг бирида чироқ ёнди. Аллакимнинг қувноқ кулги овози эшитилди. Узелдан радио карнайи бураб юборилди, шекилли қишлоқ узра ёқимли куй таралди. Музика садоси баҳор шабадаси гувурига ҳамоҳанг бўлиб узоқ-узоқларгача эшитиларди.

Меҳнаткаш, саҳий, яратувчи кишилар яшаётган қишлоқ тепасида кўкламнинг илҳомбахш ҳайқириғи ҳукмрон эди.

Салимжон МАҲКАМОВ,
Оққўрғон районидаги «Партия XXII съезди» колхози.

БАДИИЙ ҲАВАСКОРЛАРНИНГ РЕСПУБЛИКА КУРИГИ

„БУРГУТНИНГ ПАРВОЗИ“

«Фрунзе — Энди нима қилмоқчисиз?

Жўра — Билмадим. Битта дайди ўқ тегиб ўлиб кетмаганимга пушаймонман».

М. В. Фрунзе билан Жўра деҳқон ўртасида бўлиб ўтган суҳбат тасвирланган ана шу саҳна «Бургутнинг парвози» пьесасида ҳам, Тошкент шаҳар Охунбобоев номли маданият уйи қошидаги халқ театри саҳналаштирган спектаклда ҳам катта аҳамиятга эгадир.

Юқоридаги саҳна кўринишида ўз бошидан кўп мушкул ва ҳаяжонли дамларни кечирган кишн деҳқон Жўранинг дунёқарашидаги бурилиш тасвирланган. Босмачиларга мажбуран «йигит» бўлиб хизмат этган соддадил Жўранинг дунёқарашида кескин бурилиш юз беради.

Жўра деҳқон образи Иззат Султоннинг «Бургутнинг парвози»да мукаммал ишланган образдир. Халқ театри саҳнасида Жўра деҳқон образи М. В. Фрунзе образи билан биргаликда спектаклнинг марказий қаҳрамонларидан бири даражасига кўтарилган.

Жўра образини яратиш ўн тўққиз йилдан буён мазкур театр саҳнасида самарали ишлаб келаётган, неча ўнлаб ҳар хил характердаги ролларни ижро этган, тажрибали ҳаваскор санъаткор Саъдулла Аҳмедовга топширилиши спектаклни муваффақиятли чиқишини таъминлаган. Тошкентдаги 1-босмахонанинг печатниги С. Аҳмедов яратган образлар ўзининг пухталиги, ҳақиқий ижодий характери билан томошабинни мафтун этади. Унинг санъатга бўлган муҳаббати театрдаги ёшлар учун намуна сифатида хизмат қилади.

Жўра Аҳмедов сиртдан қараганда ўз ҳамқишлоқларига ўхшайди. Оддий қишлоқ деҳқонларидан бири. Бироқ, воқеа ривожлана борган сари С. Аҳмедовнинг Жўраси фақат бир хислати билан, яъни воқеликка фаол аралашуви билан томошабин диққатини ўзига қарата боради. Бу унинг илк бор, босмачилар томонидан «йигит»ликка олинаётган пайтида намоён бўлади.

Аҳмедов ўз қаҳрамонининг руҳий кечинмаларига томошабинни ишонтира олади. У ўғлига дарғазаб ҳолда «қўрбоши сўраганини айтасан!» дейди. Умар босмачилар томонидан отилгач, Жўра қаноти синган қушдай гангиб қолади. Тўртинчи кўринишда Мадаминбекнинг Фарғона қўрбошиларини маслаҳатга чақирганини эшитиб «яна қанча бечора хонавайрон бўлади десангизчи?» дейди. Мадаминбек қароргоҳига бир неча оқ гвардиячи русларнинг келганини кўриб «у ёқда менинг ўғлимга ўхшаш мусулмон болалари большавойга ёрдам беради, бу ёқда тўрамга ўхшаш кофирлар бек акамга ёрдам қилади. Жуда ҳам чалкаш замон бўлдида!» деб ҳайратланади. Кейинги кўринишда у асир тушиб Фрунзе билан учрашади. Фрунзенинг Ленин ҳақида, унинг деҳқонларга бўлган ғамхўрлиги ҳақида ниҳоятда оддий, Жўра каби соддадил деҳқонга тушунарли равишда айтган ҳақ сўзлари унинг кўзини очади.

Саҳнада Фрунзенинг Жўра билан суҳбат саҳнаси эсда қоладиган кўринишлардандир. Бу суҳбат фронт қўмондонининг вагон штабида бўлади. Фрунзе (Ш. Умаров) оҳиста суҳбат бошлаб Жўра қалбига йўл топади. Деҳқоннинг ғамгин юзи ёришиб, икки букилган гавдаси аста-секин тиклана боради. Ҳали яқиндагина азоб-уқубатлардан қаерга қочишини билмай турган, ҳаётдан тўйган бу одамда ўзгариш юз беради. С. Аҳмедов ғам-ташвишлардан эзилган бир камбағалнинг реалистик портретини яратган.

Режиссёр Ш. Умаров томонидан саҳналаштирилган мазкур спектакль ҳақида айрим мулоҳазалар ҳам бор. Бу фикр аввало спектаклнинг оммавий саҳналарига тааллуқлидир. Сўнгра салбий қаҳрамонлар ўзларининг салбий қиёфаларини заррача бўлса-да ниқоблаб кўрсатишга ҳаракат қилмайдилар. Рост, бу жиҳатдан фақат Рубцов (Тожибой Нурматов) ўзининг хатти-ҳаракатларидаги табиийлиги билан бирмунча ажралиб туради. Шунингдек, Жўра деҳқон ўз қишлоғига қайтгач, ҳамқишлоқлари билан учрашувининг драматик ҳолати очилмаган. Режиссёр мазкур камчиликларни ўйлаб кўриши ва бартараф этиши зарур.

Юқорида айтилган мавжуд камчиликлардан қатъий назар, «Бургутнинг парвози» Охунбобоев номли Маданият уйи халқ театрининг катта ижодий ютуғидир. В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан ўтказилаётган республика ҳаваскорлари ижодий кўригида «Бургутнинг парвози» энг яхши спектакллардан бири сифатида якунловчи намойишга танлаб олинди.

Бу халқ театри ижодий коллективининг улуғ санага муносиб тўёнасидир.

Н. КИМ,
санъатшунос.

СПОРТ ХАБАРЛАРИ

САМБОЧИЛАРНИНГ ХАЛҚАРО УЧРАШУВИ

Тошкентлик самбочилар Совет Иттифоқи чемпиони Хушвақт Рўзиқулов ва Суръат Алимов Мўғулистон Халқ Республикасига бориб келдилар. Ҳамшаҳарларимиз «Динамо» жамияти Марказий Совети терма командаси составида дўст мамлакатда халқаро ўртоқлик учрашувларида қатнашдилар. Улар Мўғулистон Халқ Республикаси терма командалари ва Улан-Баторнинг кучли самбочилари билан куч синашдилар. Совет спортчилари 2 та матчда ғалаба қозониб (6:2 ва 5:3), бир учрашувни дуранг қилдилар — 4:4.

МАСТЕРЛАРНИ ОРҚАДА ҚОЛДИРИБ

Тошкентлик мастерликка кандидат Пинчук шахмат бўйича 33-республика чемпионатида катта муваффақиятга эришди. У кучли мастерларни орқада қолдириб, Ўзбекистон чемпиони номини олди. Ғолиб 16 имкониятда 12,5 очко тўплади. Бошқа ўринлар якунлари бугун охирги тур ўйналгандан сўнг маълум бўлади. Финиш олдидан 11 очко олган тошкентлик мастер Г. Борисенко ва яна уч ўйин ўтказиши лозим бўлган самарқандлик Воронов (9 очко) фахрли ўринларга даъвогарлик қилишмоқда. Шунингдек тошкентлик Хасидовский ва наманганлик Адашевларнинг ҳам имкониятлари яхши. Улар 10 тадан очко тўплашди.

ВЕРА САВЕЛЬЕВА — ЧЕМПИОН

Тошкентдаги Чкалов номли завод ишчиси Вера Савельева рус шашкаси бўйича аёллар ўртасида Ўзбекистон XI шахсий биринчилиги мусобақалари ғолиби бўлди. 11 имкониятдан 10 очкога эга бўлган Савельева сўнгги учрашув қандай натижа беришидан қатъий назар рақибларидан анча ўзиб кетиб, чемпион номини қўлга киритди. Иккинчи ўринга Нина Волконская чиқди. (9,5 очко).

Бугун шашкачилар охирги учрашувларни ўтказадилар. Ана шунда учинчи мукофотчи ҳам аниқланади.

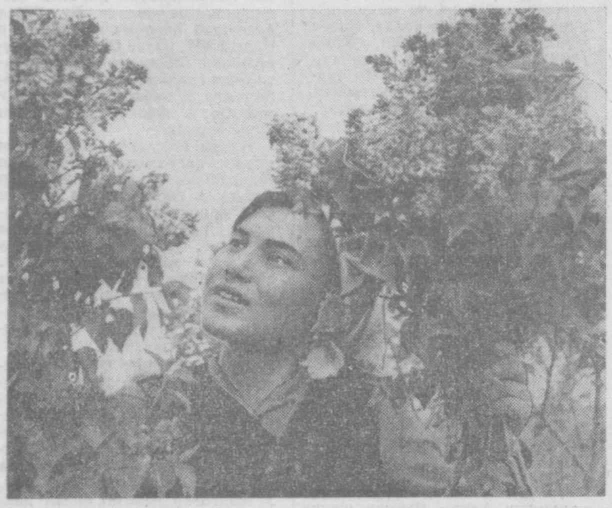

Шу кунларда республикамиз пойтахти Тошкентнинг кўча ва хиёбонларида турли хилдаги гуллар сотилабошлади. Уларнинг кўпчилиги 2-«Тошкент» манзарали дарахт кўчати етиштирувчи совхознинг боғларида етиштирилган. Гулчилар эрта кўкламдан бошлаб зўр ғайрат кўрсатиб ишлаётганликлари сабабли ана шундай чиройли гуллар шаҳарликларга кўплаб сотилмоқда. Суратда: совхознинг илғор ва тажрибали гулчиси Умри Алимова. У боғда етиштирилган сирень узмоқда.

Х. Хайитмуҳамедов фотоси.
(ЎзТАГ).

Мириш Айдарович МИРАЗИМОВ

1969 йил 25 апрелда СССР Давлат банки Янгийўл бўлимининг бошқарувчиси Мириш Айдарович Миразимов тўсатдан вафот этди. СССР Давлат банки системасининг энг кекса ходимларидан бири, моҳир ташкилотчи М. Миразимов орамиздан кетди.

М. А. Миразимов 1904 йилда Доғистон АССР нинг Қизлар шаҳрида туғилди. У ўз меҳнат фаолиятини 1920 йилда бошлади. Давлат банки системасида эса 1935 йилдан бери меҳнат қилиб келаётган эди. Давлат банкасининг Янгийўл бўлимига 19 йилдан кўпроқ вақт раҳбарлик қилди.

Ўртоқ М. А. Миразимов Давлат банкининг кўзга кўринган мутахассисларидан бири эди. У кредит системасини яхши биларди. Ўз билими ва катта амалий тажрибасини ёш мутахассисларга ўргатди.

Ўртоқ М. А Миразимов Давлат банкида раҳбарлик лавозимида ишлаб юрган кезларида Янгийўл шаҳри ва районида жамоатчилик ишларида ҳам актив иштирок этди. Шаҳар Советига бир неча бор депутат бўлиб сайланди, шаҳар партия комитети ва район партия комитетларига аъзо эди.

Мириш Айдарович Миразимовнинг ёрқин хотираси уни билган барча кишиларнинг қалбида абадий сақланади.

Бир группа ўртоқлари.

Редактор ўринбосари
Т. РАСУЛОВ.

ЖАҲОН ЛАБОРАТОРИЯЛАРИДА

БИР СИМ ОРҚАЛИ ТЎРТ СУҲБАТ

Софиядаги алоқа илмий-текшириш институтининг бир группа мутахассислари юқори частотали тўрт каналли прибор яратдилар. Бу прибор телефон кабелларидаги суҳбатларни янада такомиллаштириш имконини беради. Бошқача қилиб айтганда, битта кабелда бир вақтнинг ўзида тўрт ёқлама суҳбат олиб бориш мумкин.

ЛАЗЕР ТИШ ЭМАЛИНИ УЛАЙДИ

Америкалик мутахассисларнинг бири тишни ва оғиз атрофларини жароҳатлантирмасдан туриб тиш эмалини улаш йўлини ишлаб чиқди. Икки йилдан кейин лазерлар тишни даволашда оддий бир асбоб бўлиб қолади деган фикрлар билдирилмоқда.

БОДГА ҚАРШИ ВАКЦИНА

Германия Демократик Республикасида иенлик микробиологлар бодга қарши вакцина тайёрлаш ишларини ниҳоясига етказай деб қолдилар.

Бу дорилар бир неча жониворлар организмида синаб кўрилди, лекин ҳали маймунлар мисолида синов ишлари ва кўпгина текширишлар қилиш керак.

УЗУН РЕЛЬС

Швецияда узунлиги 360 метр бўлган яхлит рельслардан фойдаланишга қарор қилинди. Бундай рельслар поезднинг тезлигини оширади, хизмат қилувчи кишилар ишини осонлаштиради ва бирмунча арзон тушади. Узун рельслар тайёрлайдиган завод ишга тушди.

ОШҚОЗОНДАГИ РАДИОПЕРЕДАТЧИК

Вена университетининг хирургия клиникасида одамнинг меъда шираси характерини аниқлашда зонд ўрнига юқори частотали транзисторли радиопередатчиги бўлган капсуладан фойдаланилмоқда. У меъда шираси ҳақидаги маълумотларни бериб туради.

ЎТ ЎЧИРИШДА ИШЛАТИЛАДИГАН РАКЕТА

Югославияда ўрмон ёнғинларини ўчириш учун бошқариладиган ракета кашф этилди. У ўрмондаги кузатув минораси яқинида оддий учирувчи мосламэ устига, ерга ўрнатилади. У учирилгандан кейин ракетани бошқариш радио орқали амалга оширилади.

„ТАШТЕКСТИЛЬШВЕЙТОРГ“НИНГ МАХСУСЛАШТИРИЛГАН МАГАЗИНЛАРИДА

1 МАЙ БАЙРАМИ УЧУН

КЎП МИҚДОРДА ВАТАНИМИЗДА ВА ЧЕТ ЭЛДА ЧИҚАРИЛГАН ТИКУВ БУЮМЛАРИ, ЭРКАКЛАРНИНГ ҲАР ХИЛ ФАСОН ВА МОДЕЛДАГИ КОСТЮМЛАРИ, ШИМ ВА КЎЙЛАКЛАРИ, АЁЛЛАРНИНГ КЎЙЛАКЛАРИ, БЛУЗКАЛАРИ, ПЛАШЧЛАРИ ҲАМДА БОЛАЛАРНИНГ ТАЙЁР БУЮМЛАРИ ВА БОШҚА МОЛЛАР МАВЖУД.

Бундан ташқари тўқимачилик молларини тарқатадиган магазинлар савдосида шерсть, замонавий гулдор ип-газламалар, чиройлик ва ҳар хил рангли, сидирға бўялган миллий газмоллар ҳамда баҳорги-ёзги мавсум учун штапель газламалар бор.

МАГАЗИНЛАР АДРЕСИ:

№ 1, 2, 3—Шота Руставели кўчаси,
7—Беруний майдони,
8 — Муқимий кўчаси, 7«б» сектор,
10, 13, 20, 49, 50 — Олой бозори,
12 — Навоий кўчаси, 18 уй,
14, 23, 41, 42, 48 — Навоий кўчаси, саноат ярмаркаси,
15, 64 — Киров кўчаси,
17, 37 —Ўзбекистон кўчаси,
21 — «Тоҳир ва Зуҳра» ва 19—«Газламалар уйи»,18 ва 22—Октябрь бозорида,
24, 25 — Паркент бозори,
27 — Шумилов шаҳарчаси,
30 — Авиагородок Г. Х. Ф.
32, 33 — 1 Май бозори,
36, 47 — Новомосковская кўчаси,
39 — 4-турар-жой шаҳарчаси, Черемушки кўчаси, 22 уй,
44, 45, 46, 74 — Госпиталь бозори,
54, 57 — Луначарский маркази,
55, 56 — «Октябрь» ва «XXII Партсъезд» колхози турар жой массивлари,
59, 60 63, 65, 66— Қўйлиқ бозори,
69 — Чехов кўчаси.

Бир вақтнинг ўзида харидорларга маълум қиламизки, совет-колхоз бозорларида жойлашган «ТАШТЕКСТИЛЬШВЕЙТОРГ» магазинлари ҳар куни эрталаб соат 8 дан кеч 7 гача, қолган савдо ташкилотлари эрталаб соат 10 дан кеч соат 8 гача ишлайди. Қолхоз бозорлари территорияларида жойлашган магазинлардан ташқари ҳамма магазинлар 28, 29, 30 апрель кунлари эрталаб соат 10 дан кеч 10 гача савдо қилади.

„ТАШТЕКСТИЛЬШВЕЙТОРГ“ МАГАЗИНЛАРИГА МАРҲАМАТ ҚИЛИНГ!

Р. 01330. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС — 6469. Б — 2268.